

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin Meșincaș
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Cio.
Editura Tipo MC, Oradea - 2020

Cartea Mea e și a Ta!

ISSN 2734-6889
ISSN-L 2734 -688

CAZEMATA – Postfață

Grigore BARTOȘ¹

O lucrare interesantă despre un moment nodal din istoria poporului român. După cum e bine știut, toate popoarele au simțit, la un moment dat, nevoia să-și ridice fortificații. Cei ce le construiau, se

¹ General de brigadă rtr., fost comandant al Brigăzii 11 Mecanizate „Carei”

simțeau amenințați. Geții și Dacii, considerați popor primordial, înmulțindu-se au „roit popoarele”, și au format Europa de astăzi, fapt pentru care până la apropierea legiunilor fraticide romane, nu au avut motive să-și ridice prea multe întărituri, căci ei se credeau de drept și de fapt stăpânii acestor locuri și potrivit filosofiei lor, chiar nemuritori.

În istoria modernă, după imensele pierderi de vieți omenești cauzate de progresul tehnologic în domeniul militar, dar și o continuare a experiențelor de milenii a războaielor, intrate în memoria colectivă, s-a dezvoltat ideea apărării păcii prin descurajare și folosirea fortificațiilor pentru apărare.

La începutul secolului trecut, în Europa, au fost perfecționate mijloacele de luptă din cetățile cuirasate anterior și luata de apărare ca model de cazemate, asemenea Liniei *Maginot*, sau/și cele de la: Udine, StalinManerheim, Karak-Kale, Chiar Stalingrad, Zidul Atlanticului, sau Metaxa, iar în România: forturile din jurul Bucureștilor, Mărăști, Mărășești, Oituz, continuate cu fortificațiile de pe Nistru și cele din Vestul Țării.

Astfel și România a edificat o imensă linie de „beton și fier”, cu o largă cuprindere de la frontiera de vest, la nord, sud, Nord-est și de răsărit. Nu toate cazematele au fost finalizate, dar au fost gândite și proiectate, comandat armamentul și muniția pentru luptă. După documentarea sumară pe care am avut-o, am plecat în teren să cercetez fiecare cazemată, cu cizme în picioare, căci multe erau inundate. Timp de peste 3 luni, investigația a pornit de la oamenii care filmau, fotografiau și măsurau prin jurul ruinelor. Așa am descoperit acest MIRACOL AL LINIEI FORTIFICATE. Apoi am strâns legătura cu prietenul Constantin Moșincat, singurul care se documentase în arhive și împreună ne-am dat seama că „cetățile existente lângă noi merită a fi redade circuitului științific și turistic” ca Parc istoric al Mândriei și Demnității Naționale.

Deși nu avusesem pre amult timp să lucrez în teren, ceea ce am făcut a fost apreciat de prof. univ. dr. Viorel Faur ca „un veritabil studiu de teren”, publicat în Cetatea Bihariei². Oricum, descoperisem (oare chiar era nevoie după 80 de ani de uitare?) un vestigiu militar original, extrem de prețios. Eu nu mă las influențat de hârtii și schițe făcute de cei ce nu au văzut niciodată linia Fortificată „*Carol al II-lea*” și nici după lecturi stufoase. Pentru că am studiat Cazemata, pe teren, afirm cu tărie că această cartea reflectă îndestulător puterea și tăria fortificațiilor, precum și Voința populară și a Oștirii de-a le apăra, de a rezista în Vest pentru a lupta în EST. Mă bucur că lucrarea colonelului (r.) Dr. Constantin Moșincat, demonstrează această teorie și aduce astfel încă o contribuție originală, de real folos practic pentru istoria militară locală, cu o cuprindere națională a conceptului de apărare strategică.

Am propus, atunci când le-am sudiat pe teren, conducerii Liceului din comuna Nojorid să realizeze un Muzeu din cea mai bine păstrată cazemată din linia fortificată. Ce păcat că nici direcția Muzeului Județean al „Țării Crișurilor” nu a valorificat acest obiectiv ca *Historia magistra vitae*! Poate că *Parcul istoric* propus de autorul acestei minunate reconstituiri v-a trezi interesul, iar adevărul cuprins în afirmația autorului: „**cazemata nu atacă pe nimeni**”, va încuraja un demers absolut necesar de restaurare!

Am bătut linia fortificată, din cazemată în cazemată. Unii istorici ne-au cerut informații despre ea, dar nimeni până acum nu le-a valorificat, interesul față de acestea fiind redus la senzaționalul din media. Dragi cititori, această Cazemată este o operă magistrală care reflectă strategia militară românească de apărare a Hotarelor României Mari. Cinste Ție Popor Român și Bravă Armată, care ați știut să aplicați deviza învingătoare: „**Prin noi Însine**”!

Onoare celor ce a avut ideea și inteligența ca atunci să proiecteze și să trudească la facerea cazematelor. Felicitătri colonelului (r) Dr. Constantin Moșincat, cel care, după un travaliu de 25 de ani, ne-o redă, în sinteză, la dimensiunea ei reală, scrisă cu acribie, răbdare, tenacitate, iscusință și meticulozitatea necesară redactării unei opere științifice unicat, valoroasă prin conținut și informație, și

² Vezi pentru temă și studiile de teren semuate de Grigore Bartoș: *Structura și caracteristicile liniei fortificate Carol II, în Cetatea Bihariei*, 1993, nr. 1, p. 2; *Locul și rolul alinimentului fortificat Carol II în concepția de apărare a țării, în anii 1938-1940, în Cetatea Bihariei*, 1993, nr. 2, p. 5; *Linia Carol II și presa bihoreană, în Cetatea Bihariei*, 1993, nr. 3, p. 4, *Linia fortificată Carol II, în Cetatea Bihariei*, 1992, nr. 4, p. 3

mai cu seamă tuturor trebuincioasă. Așa se construiesc obiectivele de Țară: în teren și suflete. Mergeți de la vest la est în Dobrogea, sau în Banat și Cernăuți, ori Chișinău și veți găsi dovada iubirii de țară și sacrificiul poporului dăltuită în cruci, monumente și obeliscuri și veți împărtăși, fără a rătați, valorile Credinței ostașului român.

Cazemata, gândită ca o construcție militară, făcută cu trudă intelectuală, demnă de admirat, pentru a fi dăruită națiunii române, ne deschide ochii asupra hărții contururilor României Mari, presărate cu bornele sale fortificate. În ea autorul pune *apărarea* în prim-plan politic și militar, tranșant, dar cu argumente, apoi stârnește provocări despre frământările și răspunderile acelor care s-au luptat vitejește, din Ordinul Patriei, pe fronturile din Est și Vest. Eu nu laud cartea, căci ea se recomandă singură, nu doar prin titlul incitant, ci am să afirm că are cel puțin meritul de a ridica, în subsidiar, o întrebare de mare curaj și actualitate: Care este astăzi Cazemata neamului românesc?

Revenind la începuturi, ca ofițer de cercetare, făceam instrucție la cazemata din Pădurea Nojorid. Atunci, nimeni nu ne-a spus nimic despre imensul efort al neamului românesc pentru a ridica „centura de foc și fier”! Apoi, în calitate de șef birou operații, la Divizia 11 Mecanizată „CAREI”, am primit ordin, de la comandantul Diviziei 11 Mecanizate, general Mihai Corneliu Lungu, să verific pe teren ce a rămas din fosta linie fortificată și posibilitățile ei. Enunț, desigur, doar câteva considerații, pe lângă faptul că, am fost la fiecare cazemata, între Apateu, Crișul Repede, Bereteu, am stat de vorbă și cu „bătrâni care știau, au lucrat la construirea ei însă și la distrugere. Comparam deciziile comandanților de atunci, care aveau misiunea de a „*apăra fără gând de retragere*” frontiera din Munții Maramureșului până la Cazane, pe Dunăre, adică fix ca și marea noastră unitate, „călare” pe cazematele de altădată, frontieră pe care trebuia s-o și asigurăm ferm, cu mijloacele ce le aveam după 1990, până la integrarea în NATO. Grea misiune, pe care am îndeplinit-o cu Hotărâre, fără șovăire, cu multă determinare. Și încă odată ungurii, după cum o recunoscuse, au avut Norocul de parte lor, și noroc că și atunci s-a evitat confruntarea, ca mai târziu la Târgu Mureș, Oradea...!

Prima grijă a ungarilor, după Diktatul de la Viena, a fost să șteargă orice urmă de identitate românească, apoi să alunge și să distrugă intelectualitatea, acțiune care a continuat și după 1944, până în anul 1964 (și cu forme subtile și astăzi, de către urmașii horthyiștilor, ce ascultă încă poruncile de la Budapesta). Apoi a venit rândul distrugerii liniei fortificate, precum au procedat și sovieticii cu cele din est. Cazematele au fost aruncate în aer, iar fierul rezultat a fost dus în Ungaria, după cum documentat arată autorul. Aceiași țărani care au participat la edificarea fortificațiilor transportau fierul la centrele ungurești de colectare ordonate de administrația horthyistă.

Mai mult, fostul meu socru, Maghiar Ioan, a fost sergent, comandant de cazemată la Diosig. Fiind încorporat în regimentul de fortificație cu sediul în Marghita, a dat examenul pentru gradul de sergent în prezența colonelului Constantin Vissarion, iar la Oradea a fost comandantul garniturii unui tren care a dus materialul de război la Vălenii de Munte, după care s-a întors la regiment, iar în Hidișelul de Sus a fost demobilizat. După lăsarea la vatră, la noua graniță, el și alți doi camarazi au fost prinși de „csendőriy kakos” (jandarmii unguri) și bătuți cu patul puștilor pe motiv că „voi ați tras în unguri la Diosig”. Noroc cu un sublocotenent, care vorbea românește, că i-a făcut scăpați. Nu pentru mult timp. A fost încorporat și dus în vestul Ungariei și băgat în fundul unei mine timp de 4 ani. Când operațiunile militare au ajuns pe teritoriul Ungariei, în 1944/1945, a fost obligat să sape adăposturi, abatize și alte lucrări genistice, inclusiv pe teritoriul Austriei. După întoarcerea acasă, a bătut drumul Salontei pentru a-și schimba numele maghiarizat cu cel inițial. Român de loc din satul Mizieș, dar la raionul Beiuș nu știa nimeni (sau nu doreau să știe) limba română. În anul 1944, un tânăr din Cefa a cooperat cu armata română dându-le informații despre dispozitivul ungarilor. După contralovitura, efectuată de 8 divizii, 4 germane și 4 maghiare în zona Oradea, tânărul a fost spânzurat de cumpăna unei fântâni, cu capul în jos, iar la retragerea ungarilor din sat l-au legat de picioare și tras pe drumul de piatră Ateaș și Gheszt până n-a mai rămas nimic din el. Halal „nobili maghiari, civilizați”! Sau repetau ce știau mai bine?

Iată de ce, astfel de cărți de învățătură sunt necesare. Cazemata exprimă voința națiunii române de a-și apăra vatra, cu sacrificiul bănesc și uman enorm, risipit însă prin incapacitatea Regilor de a-și asuma

răspunderea. Carol al II-lea și Mihai I i-au trădat pe români. Trebuie să spunem adevărul. Altfel, generații întregi vor face din lași eroi, și le vor uita faptele celor cu adevărat merituosi.

Din Cazemate au rămas ruine abandonate „ca mantaua muiată de ploaie”, dar s-au păstrat niște modele de vrednici ofițeri devotați, harnici, inteligenți, cum fusese „creatorul” cazematei colonelul inginer Dumitru Vasiliu, colonel Constantin Vissarion, surprinși în frumoase portrete, dar și grade mici, mânuitori ai traiectoriilor de foc ai Cazematei, a cărei rezistență a fost probată doar în încercările din poligon.

Colonelul dr. Constantin Moșincat, spirit deschis și obiectiv, de cercetător titrat și militar „stăpân pe simfonia motoarelor” (tanchist), cu măiestrie remarcă calitățile umane, povestite cu farmec ca în „Pădurea Eminescu”, sau în dialogul cu „unchiul Văsălica”, ori pe traseul conferințelor ținute de Plt.TR., atunci Gabriel Țepelea –(academicianul de mai târziu).

Remarcabilă și cuprinzătoare documentare, ingenios concepută lucrare! Autorul a trecut prin treptele logice ale enunțurilor strategia și doctrina românească spre a demonstra posibilitățile, comparate cu ale potențialilor inamici din cele patru zări, după ce răvășește izvoarele lor arhivistice, încă necunoscute, în care face lumină. Oricine merge la ruine, ca la *Memorialul Durerii din Sighet*, se cutremură, dar se răcorește sorbind din limpezimea adevărului acum cunoscut. Cine urcă spre Crucea Eroilor, de pe Caraiman, Înalță sufletele Eroilor, spre Stăpânul Cerului, pentru Mântuire! Pe un falnic Pisc, asemenea Vârfului Bihorului, a postat autorul și a situat Cazematele Frontului de Vest. Excepțională carte! Fascinante construcții rămase în ruine.

Am suficiente motive în plus ca să o recomand dar ea strălucește prin originalitate, obiectivitate, curaj și simțul datoriei împlinite. Solidă reconstituire a adevărului despre un obiectiv de Țară, cum n-a mai fost vreodată, această carte valorizează pilda de Patriotism, de Jertfire a timpului, precum un brav cavaler aflat în slujba Muzei Clio.

Îndrăznesc să remarc încă ceva, nu că celelalte cărți semnate, ori coordonate de autor, n-ar fi valoroase, dar **Cazemata**, fiind a 21, semnată Dr. Constantin Moșincat e cartea „câștigătoare”!, cum se zice la jocul de cărți. Cu aproape 700 de trimiteri la surse, hărți, schițe, foto, ca unul care am avut privilegiul s-o studiez înainte de a o postfața, și care am cercetat pe teren și văzut și alte fortificații de pe continent, pot depune mărturie despre stilul sobru, precizia cunoașterii până la detaliu și în esență a relațiilor complexe din armată și conducătorilor ei cu societatea civilă, la a cărei formare are un rol important.

Dragul meu conjudețean, coleg de breaslă și ostaș de nădejde, odată mi-ai mărturisit și acum chiar ai demonstrat că, la granița de vest s-au făurit două linii de fortificații: **una din beton și fier (cazematele), și una spirituală (bisericele)** din care, din păcate, a mai rămas numai ruine și BISERICA.

În final, mă onorează să semnez postfața unei lucrări științifice - **Opera coronatus** - cu asemenea cuprindere, ce va fi de aici încolo, după cum eu cred, un **zid de apărare**, bazat pe adevărul încă nespus! căci tu și ca tine, mulți alții, mai clădesc încă, din cioburi și ruine CAZEMATE mult mai durabile și faimoase decât CASTELELE de altă dată. Dar să nu uităm că și acelea sunt făcute tot cu sudoarea, **plugarilor la datorie**, cum le zici strămoșii tăi săteni.

CAZEMATA, este o mărturie completă, de mult așteptată, ce merită toată lauda! Ea aduce în actualitate strategia de apărare, doctrina, arta operativă și tactica pe care au însușit-o și aplicat-o militarii de comandă, stat major și luptătorii într-o concepție care înmănunchea ca într-un „pumn” puterea armată a statului român, conform cu voința națională.

Cazemata surprinde, prin pana experimentată a colonelului Dr. în istorie Constantin Moșincat, denumirile istorice ale lanțului desfășurat al fortificațiilor, oprindu-se la detalierea planului de foc al celor de la Voroneț, ori la Mărășești, la sfîntirea celei cu numele Marghita, pentru a încheia cu propunerea de „Panteon al Eroilor- Parc Istoric”. Remarcabilul efort intelectual al autorului ne răsfată cu pilde care dau noutate subiectului tratat ca un tot bine argumentat. Cu siguranța „stăpânului pe situație”, colonelul de stat major, înnoadă hotărâri și deciziile luate printre obstacolele și cazematele pe fronturile celui de-al doilea război mondial, aspecte prezentate într-o notă critică și cu o privire analitică a realității, posibilităților, acțiunii și a deciziilor greșite, cum le argumentează cu știință, pe baza relației cauză-efect,

consecințe pe termen scut și lung. Ca o boltă peste arcul Carpatic, fortificațiile din Estul și Vestul României Mari au consolidat concepția strategică a luptei întregului popor.

O asemenea teză a tăriei și participării poporului la apărarea hotarelor „inalienabile și indivizibile” și-a găsit materializare și în Legea apărării din 1972. Apreciez Cazemata ca pe un veritabil curs academic de istorie a artei militare, cu aplicație practică, care merită cu atenție cercetat. Din seva sa oameni politici, militari și civili, constructori ori economiști vor deprinde organizarea, conducerea și gestionarea în situații de criză a resurselor umane și materiale ale poporului în interes național. Cazemata, la urma urmei, este o lecție deschisă despre Onoarea, Demnitatea, Jertfa prin împlinirea Sfintei datorii de ostaș.

Tratarea complexă a subiectului scoate în evidență faptul că întotdeauna există „soluții”, iar justificarea „soluției unice”, fără argumente logice, reprezintă numai un cor de justificări ale lipsei de curaj, lașitate sau chiar trădare, asupra cărora autorul are o poziție personală, credibilă. Cazemata trebuie citită cu creionul în mână. Enunțurile merg în cadență de „marș forțat” pentru a îmbrățișa de la concepție, proiectare, execuție, toate aspectele legate cu funia credinței și a dreptului strămoșesc la apărare a hotarelor rămase nouă moștenire de la geto-dacii nemuritori. Punctele tari ale cărții sunt între paginile 1, la Epilog. Absolut superbă și genială strategie, valabilă pentru orice manual de educație Patriotică: „fără gând de retragere”.

Cazemata o socotesc un model de participare a poporului la propria creație de apărare, cu multiplele resurse financiare, depistate prin voluntariatul constituirii și subscripțiilor la F.A.N., și de interpretare a istoriei războiului al doilea mondial ca o „continuare a politicii”, după falimentul cedărilor fără luptă -, în cazul ultimilor doi Regi ai românilor.

Pentru toată construcția intelectuală și valoarea documentară de excepție **Cazemata** ta, camarade Costică, merită citată în „**Ordinul de Zi pe Armată**”, recomandată specialiștilor și recompensată *Cum Laude* de cititori!

Pe câmpul istoric al Frontului fortificat de Vest, autorul și participanți la ineditul eveniment de lansare a cărții *Cazemata* 27.11 2021 – Nojorid, Bihor (Ruinele Cazematei „Tecuci”)